

Nr 289.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 31 maj 1913.
» » » i Andra kammaren den 1 juni 1913.

Riksdagens skrivelse till Konungen, angående dispositionen av vissa till Strömsholms hingstdepå anslagna fastigheter.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 141.)

Till Konungen.

I en till Riksdagen den 4 april 1913 avlåten proposition, nr 260, har Eders Kungl. Maj:t under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit Riksdagen dels medgiva, att nedannämnda, till Strömsholms hingstdepå nu anslagna fastigheter i Västmanlands län må sålunda disponeras, att den del av Strömsholms kungsladugård i Kolbäcks socken, som benämnes Herrskogsjorden och är belägen väster om Oxelösund—Flen—Västmanlands järnväg samt norr om Herrskogsvägen och innefattar en areal av 49 hektar 81.70 ar, ävensom lägenheterna Rytterns äng och Skarpan i Rytterns socken, lägenheten Libergsäng i Torpa socken jämte det mindre område av Liberga skog i samma socken, som

må finnas erforderligt för beredande av byggnadsplatser, lägenheten Kobergsäng i Arboga socken och lägenheten Husbondängen i Kungs Barkarö socken må efter verkställd styckning och saluvärdering försäljas enligt kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder; samt

att lägenheten Uddhagen i Kung Karls socken likaledes må försäljas, varvid det må ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida det må medgivas Kungsörs köping att helt eller delvis förvärva lägenheten, i vilken händelse köpeskillingen skall bestämmas i den ordning, gällande förordning angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov stadgar; skolande, därest Kungsörs köping icke förvärvar lägenheten eller mer än en del av densamma, lägenheten eller den återstående delen därav försäljas enligt ovanberörda kungörelse och kungl. brev den 31 december 1909;

dels medgiva, att de för ovanberörda fastigheter Herrskogsjorden, Rytterns äng, Skarpan, Libergsäng jämte erforderlig del av Liberga skog, Kobergsäng, Husbondängen och Uddhagen inflytande köpeskillingar eller, därest och i den mån samma fastigheter icke försålts med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1914, från och med sistnämnda dag fastigheterna själva må tillföras statens domäners fond;

dels medgiva, att de för samma fastigheter inflytande köpeskillingar må användas till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark ävensom till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne;

dels ock medgiva, att samtliga övriga till Strömsholms hingstdepå nu anslagna fastigheter må från och med den 14 mars 1914 tillföras statens domäners fond, dock, med undantag av dels det jordområde vid Strömsholm, varå själva depåbyggnaderna med tillhörande anläggningar äro belägna, jämte dessa byggnader och anläggningar ävensom så stor del av f. d. lönejordarna, som erfordras för depåpersonalens behov, dels ock den till den 14 mars 1924 utarrenderade egendomen Strömsvik.

I sammanhang härmed har Riksdagen till behandling förehaft en inom Riksdagen väckt motion, däri hemställts bland annat, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att lägenheten Rytterns äng må försäljas ostyckad och hembjudas nuvarande arrendatorn att lösas efter värdering.

Till stöd härför har i motionen anförts följande:

»Genom nådig proposition, nr 260, har Kungl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgiva försäljning av vissa till Strömsholms hingstdepå anslagna kronoegendomar, och att rörande andras disposition dessa skulle tillföras statens domäners fond. Bland de förra, nämligen de till försäljning föreslagna, befinner lägenheten Rytterns äng, som Kungl. Maj:t föreslagit, att den skulle styckas och försäljas i flere lotter. Emellertid har lägenheten ett avskilt läge och är i saknad av skog till byggnadsvirke, vartill kommer, att det är föga sannolikhet för, att jordlotter utan åbyggnader och skog där i trakten skulle locka köpare. Då arrendatorn av lägenheten är en strävsam och aktningvärd man, som under en längre följd av år brukat lägenheten och äger de flesta av dess åbyggnader, anser jag det lämpligast, att lägenheten utan att styckas hemjudies till nuvarande arrendatorn till inköp efter värdering...»

Genom vad i ärendet förekommit har Riksdagen för sin del funnit ådagalagt, att frågan om förvaltningen av ifrågavarande egendom efter den 14 mars 1914 vinner sin bästa lösning genom att densamma i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag överföres till statens domäners fond och förvaltas på sätt, som gäller om statens domäner i allmänhet, därvid dock enligt Riksdagens mening de mindre jordområden med därå befintliga byggnader och anläggningar, vilka ansetts nödvändiga för den å egendomen förlagda hingstdepån, fortfarande böra få av depån disponeras. I fråga om den närmare dispositionen av de särskilda fastigheter, varav Strömsholmsdomänen består, anser sig Riksdagen även i huvudsak böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, men vill Riksdagen emellertid i likhet med departementschefen framhålla, att det varit önskligt, att en mera genomförd styckningsplan hade förelegat i avseende å de områden, vilka ansetts böra försäljas.

Riksdagen har sålunda icke något att erinra emot bibehållande av följande därtill föreslagna delar av egendomen, nämligen Strömsholms kungsladugård med tillhörande ägor, med undantag av den s. k. Herrskogsjorden, vidare Hultet med Säby udde, Djurgården och Rigårdet, de i omedelbart sammanhang med Strömsholmskomplexet liggande områdena och öarna i Mälaren invid samma komplex jämte de av depån direkt disponerade ägorerna inom komplexet samt Liberga skog, med undantag möjligen av något mindre område till byggnadstomter åt Libergsäng.

Vad vidare angår förslaget om försäljning av den s. k. Herrskogsjorden samt lägenheterna Rytterns äng, Skarpan, Libergsäng och Uddhagen, föranleder Eders Kungl. Maj:ts förslag icke annan erinran från Riksdagens sida, än att lägenheten Rytterns äng i överensstämmelse

med den i ovannämnda motion gjorda hemställan bör hembjudas nuvarande arrendatorn därav till inlösen mot det värde lägenheten kan varda åsatt vid en blivande uppskattningsförrättning.

Beträffande lägenheten Kobergsäng finner Riksdagen emellertid giltigare skäl tala för ett bibehållande i kronans ägo än för en försäljning av denna lägenhet, som för närvarande är under synnerligen god skötsel och genom sin belägenhet invid Arboga stad kan komma att få ett högre värde. Riksdagen kan därför icke bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Angående lägenheten Uddhagen, som är belägen strax öster om Kungsörs köping och som köpingen uttalat önskan att förvärva, får Riksdagen ansluta sig till förslaget, att köpingen måtte beredas tillfälle härtill, därvid priset bör bestämmas enligt expropriationsförordningen, samt att, därest köpingen avstår härifrån, Kungl. Maj:t skall äga att försälja lägenheten, vilket senare, om köpingen allenast vill förvärva en del av lägenheten, även bör gälla återstoden av densamma. I detta sammanhang vill Riksdagen framhålla önskvärdheten av att, därest lägenheten helt eller delvis kommer att försäljas åt enskilda, åtgärder om möjligt vidtagas för bevarande av den å lägenheten befintliga ekparken.

Vad slutligen angår förslaget om dispositionen av det s. k. Köpingskomplexet jämte Köpings Djurgård, vars norr om Hedströmmen belägna del Köpings stad anmält sin önskan att inköpa, föranleder Eders Kungl. Maj:ts framställning icke någon erinran från Riksdagens sida. Riksdagen finner sålunda, dels att allenast en del av omförmälda, norr om Hedströmmen belägna område av Köpingskomplexet bör till staden upplåtas, varför ytterligare utredning i fråga härom samt om lämpligaste sättet för försäljning av återstoden av denna del av Köpingskomplexet bör ägas rum, innan definitivt beslut i ämnet fattas, dels ock att jämväl i fråga om den söder om Hedströmmen belägna delen av samma komplex utredning bör verkställas rörande uppdelning och försäljning av denna fastighet. Sedan omförmälda utredning rörande dispositionen av Köpingskomplexet blivit verkställd, torde Eders Kungl. Maj:t komma att för Riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Under återopande av vad sålunda anförts och då Riksdagen i övrigt icke har något att erinra mot den föreliggande framställningen, får Riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla, att Riksdagen,

dels medgivit, att nedannämnda, till Strömsholms hingstdepå nu anslagna fastigheter i Västmanlands län må sålunda disponeras,

att den del av Strömsholms kungsladugård i Kolbäcks socken,

som benämnes Herrskogsjorden och är belägen väster om Oxelösund—Flen—Västmanlands järnväg samt norr om Herrskogsvägen och innefattar en areal av 49 hektar 81.70 ar, ävensom lägenheten Skarpan i Rytterns socken, lägenheten Libergsäng i Torpa socken jämte det mindre område av Liberga skog i samma socken, som må finnas erforderligt för beredande av byggnadsplatser, och lägenheten Husbondängen i Kungs Barkarö socken må efter verkställd styckning och saluvärdering försäljas enligt kungörelsen den 31 december 1909 angående förändrade grunder för åtgärder i syfte att åt mindre bemedlade och obemedlade bereda tillfälle att förvärva egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder;

att lägenheten Rytterns äng i Rytterns socken efter verkställd saluvärdering hembjudes nuvarande arrendatorn av lägenheten till inköp för ett pris, motsvarande det vid värderingen åsatta värde; samt

att lägenheten Uddhagen i Kung Karls socken likaledes må försäljas, varvid det må ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, huruvida det må medgivas Kungsörs köping att helt eller delvis förvärva lägenheten, i vilken händelse köpeskillingen skall bestämmas i den ordning, gällande förordning angående jords eller lägenhets avstående för allmänt behov stadgar; skoland, därest Kungsörs köping icke förvärvar lägenheten eller mer än en del av densamma, lägenheten eller den återstående delen därav försäljas enligt ovan berörda kungörelse och kungl. brev den 31 december 1909;

dels medgivit, att de för ovanberörda fastigheter Herrskogsjorden, Rytterns äng, Skarpan, Libergsäng jämte erforderlig del av Liberga skog, Husbondängen och Uddhagen inflytande köpeskillingar eller, därest och i den mån samma fastigheter icke försålts med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1914, från och med sistnämnda dag fastigheterna själva må tillföras statens domäners fond;

dels medgivit, att de för samma fastigheter inflytande köpeskillingar må användas till inköp av skogbärande eller till skogsbörd tjänlig mark ävensom till inlösen av ströängar å kronoparkerna i Norrland och Dalarne;

dels ock medgivit, att samtliga övriga till Strömsholms hingstdepå nu anslagna fastigheter må från och med den 14 mars 1914 tillföras statens domäners fond, dock med undantag av dels det jordområde vid Strömsholm, varå själva depåbyggnaderna med tillhörande anläggningar

äro belägna, jämte dessa byggnader och anläggningar ävensom så stor del av f. d. lönejordarna, som erfordras för depåpersonalens behov, dels ock den till den 14 mars 1924 utarrenderade egendomen Strömsvik.

Stockholm den 1 juni 1913.

Med undersätlig vördnad.
